

EUROOPA KOHTU OTSUS (teine koda)

20. oktoober 2005 *

Kohtuasjas C-247/04,

mille esemeks on EÜ artikli 234 alusel College van Beroep voor het bedrijfsleven'i (Madalmaad) 28. mai 2004. aasta otsusega esitatud eelotsusetaotlus, mis saabus Euroopa Kohtusse 11. juunil 2004, menetluses

Transport Maatschappij Traffic BV

versus

Staatssecretaris van Economische Zaken,

EUROOPA KOHUS (teine koda),

koosseisus: koja esimees C. W. A. Timmermans, kohtunikud J. Makarczyk (ettekandja), C. Gulmann, R. Schintgen ja J. Klučka,

* Kohtumenetluse keel: hollandi.

kohtujurist: C. Stix-Hackl,
kohtusekretär: vanemametnik L. Hewlett,

arvestades kirjalikus menetluses ja 6. aprilli 2005. aasta kohtuistungil esitatut,

arvestades märkusi, mille esitasid:

- Transport Maatschappij Traffic BV, advokaadid A. Wolkers ja E. H. Mennes,
- Madalmaade valitsus, esindajad: H. G. Sevenster ja C. M. Wissels,
- Euroopa Ühenduste Komisjon, esindaja: X. Lewis, keda abistas advokaat F. Tuytschaever,

olles 10. mai 2005. aasta kohtuistungil ära kuulanud kohtujuristi ettepaneku,

on teinud järgmise

otsuse

- 1 Eelotsusetaotluses käsitletakse nõukogu 12. oktoobri 1992. aasta määruse (EMÜ) nr 2913/92, millega kehtestatakse ühenduse tolliseadustik (EÜT L 302, lk 1; edaspidi „tolliseadustik“), artikli 236 lõike 1 esimese lõigu tõlgendamist.

- 2 Eelotsusetaotlus on esitatud kohtuvaidluses Transport Maatschappij Traffic BV (edaspidi „Traffic”) ja Staatssecretaris van Economische Zaken’i (riigisekretär majandusajades) vahel ning selles käsitletakse viimase keeldumist maksta tagasi Traffici poolt tasutud dumpinguvastane tollimaks.

Õiguslik raamistik

- 3 Tolliseadustiku artikkel 4 sisaldab järgmisi määratlusi:

„[...]

- 9) tollivõlg — isiku kohustus tasuda imporditollimaksu (tollivõlg impordil) või eksporditollimaksu (tollivõlg ekspordil) summa, mis kehtivate ühenduse õigusaktide alusel tuleb konkreetselt kaupadelt tasuda;

[...]

- 23) kehtivad õigusaktid — ühenduse või siseriiklikud õigusaktid;

[...]”.

- 4 Tolliseadustiku artikli 20 lõikes 1, mis sisaldub tolliseadustiku II jaotises pealkirjaga „Tegurid, mille alusel kohaldatakse impordi- või ekspordimaksu ja muid seoses kaubavahetusega ettenähtud meetmeid”, on sätestatud:

„1. Tollivõla tekkimisel seaduse alusel tasumisele kuuluvad tollimaksud põhinevad Euroopa ühenduste tollitariifistikul.”

- 5 Tolliseadustiku VII jaotise 2. peatükk sisaldab sätteid tollivõla tekkimise kohta. Nendes sätetes on täpsemalt kirjeldatud tollivõla tekkimise asjaolusid ning selle tekkimise hetke ja kohta.

- 6 Tolliseadustiku sama jaotise 3. peatüki „Tollivõla sissenõudmine” artiklis 221 on ette nähtud:

„1. Niipea kui arvestuskanne on tehtud, teatatakse võlgnikule tollimaksu summa vastava korra kohaselt.

[...]

3. Võlgnikule ei teatata tollimaksu summat pärast seda, kui tollivõla tekkimise kuupäevast on möödunud kolm aastat. [...]”

- 7 Tolliseadustiku VII jaotise 4. peatükis on tollivõla lõppemist reguleerivad sätted.
- 8 Tolliseadustiku artikli 236 lõike 1 esimeses lõigus, mis asub VII jaotise 5. peatükis pealkirjaga „Tollimaksu tagasimaksmine ja vähendamine”, on sätestatud:

„1. Impordi- või eksporditollimaks makstakse tagasi, kui on kindlaks tehtud, et selle summa tasumise ajal ei tulenenud see summa seadusest või selle summa kohta tehti arvestuskanne vastuolus artikli 220 lõikega 2.”

Põhikohtuasi ja eelotsuse küsimus

- 9 18. detsembri 1997. aasta maksuotsusega teatas Roosendaali tollipiirkonna maksuhaldur (edaspidi „maksuhaldur”) Trafficile dumpinguvastase tollimaksu summast suuruses 62 045,20 kuldnat (28 154,88 eurot).
- 10 Pärast selle summa tasumist esitas Traffic 19. veebruaril 1998 maksuotsuse peale kaebuse.
- 11 18. mail 1998 võttis Traffic selle kaebuse tagasi ja nõudis tolliseadustiku artikli 236 alusel maksuhaldurilt omakorda dumpinguvastase tollimaksu tagasimaksmist põhjusel, et see ei tulene seadusest. Traffic väidab nimelt, et maksuhaldur ei olnud selle maksu sissenõudmiseks pädev. Nimetatud nõude rahuldamata jätmise järel

esitas Traffic kaebuse majandusajade riigisekretärile, kes jättis kaebuse 9. oktoobri 2000. aasta otsusega rahuldamata. Niisiis esitas Traffic College van Beroep voor het bedrijfsleven'ile selle otsuse peale hagi.

- 12 13. veebruaril 2002 tühistas nimetatud kohus majandusajade riigisekretäri otsuse põhjusel, et selles ei ole tolliseadustiku artikli 236 kohaselt hinnatud asjaolu, kas vaidlusaluse maksusumma tasumise ajal „tulenes” see summa „seadusest” või kas selle summa kohta tehti arvestuskanne vastuolus tolliseadustiku artikli 220 lõikega 2.
- 13 19. novembril 2002 tegi majandusajade riigisekretär otsuse, milles jättis Traffici tollimaksu tagasimaksmise nõude uuesti rahuldamata.
- 14 Traffic esitas selle otsuse tühistamiseks hagi College van Beroep voor het bedrijfsleven'ile. Traffic leiab, et tolliseadustiku artikli 236 kohaselt võlgnetakse maksusumma ainult juhul, kui sellest on võlgnikule tolliseadustiku artikli 221 alusel vastava korra kohaselt teatatud. Nii ei ole see aga siis, kui tollimaksusumma teeb teatavaks pädevuseta ametiasutus.
- 15 Oma elotsusetootluses märgib College van Beroep voor het bedrijfsleven, et tolliseadustiku VII jaotise 5. peatükis on loetletud teatud arv põhjuseid, mille puhul impordi- või eksporditollimaks makstakse tagasi või seda vähendatakse. Seega soovib ta teada, kas siseriiklikust õigusest tulenev haldusametuse pädevuse puudumine võib olla üks neist põhjustest ja eelkõige, kas selline pädevuse puudumine võimaldab teha järelduse, et tollimaksu summa tasumise ajal „ei tulenenud see summa seadusest” tolliseadustiku artikli 236 tähenduses.

- 16 Sellega seoses rõhutab eelotsusetaotluse esitanud kohus, et Madalmaade avalikus õiguses on 18. detsembril 1997 Trafficile adresseeritud maksuotsus selline otsus, mille alusel tekib maksmise kohustus. Seepärast võib nimetatud maksuotsuse peale esitada kaebuse Madalmaade õigusnormistikus ette nähtud kuuenädalase tähtaja jooksul huvitatud isikule otsuse teatavaks tegemisest.
- 17 College van Beroep voor het bedrijfsleven juhib tähelepanu asjaolule, et 18. detsembril 1997 ei olnud maksuhaldur pädev isikule maksuotsusest teatama ning ta omandas selle õiguse alles 1. jaanuaril 1998.
- 18 Eelotsusetaotluse esitanud kohus on siiski arvamusel, et kuigi nimetatud pädevuse puudumisele võib tugineda maksuotsuse peale kaebuse või hagi esitamisel, ei saa selline pädevuse puudumine olla aluseks impordi- või eksporditollimaksu tagasimaksmise või vähendamise nõude esitamisel.
- 19 Neil asjaoludel otsustas College van Beroep voor het bedrijfsleven menetluse peatada ning esitada Euroopa Kohtule järgmine eelotsuse küsimuse:

„Kas tolliseadustiku artiklis 236 sisalduv mõiste „seadusest tulenev” viitab üksnes küsimusele, kas tolliseadustiku VII jaotise 2. peatükis sätestatud tollivõla tekkimise tingimused on täidetud või mitte, või saab seadusest tulenev võlg tekkida ainult siis, kui puudub igasugune alus, sh ühenduse tolliseadustiku artikli 4 punktis 23

määratletud siseriiklikest kehtivatest õigusaktidest tulenev alus tasumisele kuuluvate tollimaksude teatise vaidlustamiseks?”

Eelotsuse küsimus

- 20 Esitatud küsimusele vastamiseks tuleb määratleda, kas seetõttu, et vaidlusaluse tollimaksu summat ei teatata võlgnikule tolliseadustiku artikli 221 lõike 1 kohaselt, ei tulene nimetatud summa tasumise ajal seadusest vastavalt tolliseadustiku artiklile 236.
- 21 Sellega seoses tuleb märkida, et tolliseadustiku artikli 236 lõike 1 esimeses lõigus on ette nähtud, et impordi- või eksporditollimaks makstakse tagasi, kui on kindlaks tehtud, et „selle summa tasumise ajal ei tulenenud see summa seadusest”.
- 22 Nagu Madalmaade valitsus ning Euroopa Ühenduste Komisjon on õigusega oma kirjalikes ning suulistes märkustes rõhutanud, on tolliseadustiku II jaotise artikli 20 lõikes 1 sätestatud, et „[t]ollivõla tekkimisel seaduse alusel tasumisele kuuluvad tollimaksud põhinevad Euroopa ühenduste tollitariifistikul.” Lisaks sisaldab tolliseadustiku VII jaotise 2. peatükk tollivõla tekkimisega seotud sätteid. Iseäranis tekib tolliseadustiku artikli 201 lõike 1 punkti a kohaselt tollivõlg impordil siis, kui kaup, millelt tuleb tasuda imporditollimaks, lubatakse vabasse ringlusse.

- 23 Euroopa ühenduste tollitariifistiku (edaspidi „ühenduse tollitariifistik”) rakendamisega seoses tuleb märkida, et käesolevas asjas vaidlusaluse tollimaksu, st dumpinguvastase tollimaksu all tuleb vastavalt tolliseadustiku artikli 20 lõike 3 punktile g mõista tollitariifistiku „mu[i]d tariifse[i]d meetme[i]d, mis on ette nähtud ühenduse muude õigusaktidega”.
- 24 Tollivõlaga seoses tuleb sedastada, et tolliseadustiku artikli 4 punkti 9 kohaselt on see „isiku kohustus tasuda imporditollimaksu [...] või eksporditollimaksu [...] summa, mis kehtivate ühenduse õigusaktide alusel tuleb konkreetsetelt kaupadelt tasuda.”
- 25 Tollivõla sissenõudmine on allutatud tolliseadustiku VII jaotise 3. peatüki asjakohastele sätetele, milles on muu hulgas ette nähtud kohustus teatada tollivõla summa enne võlasumma sissenõudmist.
- 26 Nendest sätetest ja sellest, et ühenduse seadusandja eristab tollivõla olemasolu kui sellist ning võla sissenõudmist, tuleneb, et tollivõla tekkimine eelneb võlasumma teatamisele ning seega on see igal juhul teatamisest sõltumatu. Seega ei saa teatamine mõjutada tollivõla olemasolu nagu on märkinud ka kohtujurist oma ettepaneku punktis 31.
- 27 Veel tuleb lisada, et Traffici poolt väljapakutud vastupidine tõlgendus, mille kohaselt „tuleneb” tolliseadustiku mõttes tollimaks „seadusest” ainult tingimusel, et tollimaksust on võlgnikule kehtiva korra kohaselt teatatud, tooks kaasa selle, et tolliseadustiku artikli 236 rakendamine sõltub siseriikliku õiguse järgimisest erinevates liikmesriikides ning kahjustab tolliseadusliku ühetaolist kohaldamist.

28 Seega tuleb asuda seisukohale, et kuigi tolliseadustiku artikli 221 järgimata jätmise liikmesriigi tolliasutuste poolt võib takistada seadusest tuleneva tollimaksu ja viiviste sissenõudmist, ei mõjuta see seadusest tuleneva tollimaksu olemasolu.

29 Kõigil neil kaalutlustel tuleb esitatud küsimusele vastata selliselt, et impordi- või eksporditollimaks tuleneb tolliseadustiku artikli 236 lõike 1 esimese lõigu tähenduses seadusest siis, kui tollivõlg on tekkinud tolliseadustiku VII jaotise 2. peatükis kindlaksmääratud tingimustel ja tollimaksu summa on võimalik kindlaks määrata, kohaldades ühenduse tollitariifistikku vastavalt tolliseadustiku II jaotise sätetele.

Impordi- või eksporditollimaksu summa tuleneb tolliseadustiku artikli 236 lõike 1 esimese lõigu tähenduses seadusest ka juhul, kui sellest ei ole võlgnikule tolliseadustiku artikli 221 lõike 1 kohaselt teatatud.

Kohtukulud

30 Et põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus eelotsusetaotluse esitanud kohtus poolelioleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse siseriiklik kohus. Euroopa Kohtule märkuste esitamiseiga seotud kulusid, välja arvatud poolte kohtukulud, ei hüvitata.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (teine koda) otsustab:

Impordi- või eksporditollimaks nõukogu 12. oktoobri 1992. aasta määruse nr 2913/92, millega kehtestatakse ühenduse tolliseadustik, artikli 236 lõike 1 esimese lõigu tähenduses tuleneb seadusest siis, kui tollivõlg on tekkinud tolliseadustiku VII jaotise 2. peatükis kindlaksmääratud tingimustel ja tollimaksu summa on võimalik kindlaks määrata, kohaldades ühenduse tollitariifistikku vastavalt tolliseadustiku II jaotise sätetele.

Impordi- või eksporditollimaksu summa tuleneb tolliseadustiku artikli 236 lõike 1 esimese lõigu tähenduses seadusest ka juhul, kui sellest ei ole võlgnikule tolliseadustiku artikli 221 lõike 1 kohaselt teatatud.

Allkirjad